

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่จัดตั้งขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่ต้องการกระจายอำนาจการปกครองทางการเมือง และการบริหารให้กับประชาชนในท้องถิ่น ได้จัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของตนเอง โดยมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองรัฐบาลกลางมีหน้าที่เพียงกำกับดูแลเท่านั้น สามารถที่จะกำหนดนโยบายและบริหารงาน ให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเองได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย มีผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่น ทำหน้าที่ในการดำเนินการบริหารจัดการท้องถิ่น มีพื้นที่การปกครองที่แน่นอนชัดเจน มีงบประมาณ รายได้ บุคลากรของตนเอง และมีอำนาจหน้าที่ภายใต้ที่กฎหมายกำหนดไว้ ที่สำคัญ คือ การดำเนินการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน การพัฒนา ท้องถิ่น ให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องดำเนินการบริหารงานให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น (สถาบันพระปกเกล้า, 2549 : 217)

องค์การบริหารส่วนตำบล ถือได้ว่าเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีพัฒนาการเกิดขึ้นมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 และได้พัฒนารูปแบบการจัดการปกครองเรื่อยมาจนในปี พ.ศ. 2537 องค์การบริหารส่วนตำบลได้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ลงในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 1 ตอนที่ 3 ก. ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2537 ซึ่งทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการปกครองที่มีการจัดตั้งแพร่หลายในพื้นที่ตำบล โดยมีวัตถุประสงค์การจัดตั้งเพื่อการกระจายอำนาจการปกครองให้กับประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบล ซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบต่อความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง หรือที่เรียกว่า การปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย และยังเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ชนบทมากที่สุด ทั้งในแง่ที่ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบลและทั้งนี้จากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นโดยตรง กล่าวคือ มีบทบาท หน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง (สถาบันพระปกเกล้า, 2549 : 217 - 244)

โดยตามกฎหมายได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่หลักในการพัฒนาตำบล การจัดให้มีการบริการสาธารณะและแก้ไขปัญหาในเขตพื้นที่ตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ให้ตรงกับความต้องการและความเดือดร้อนของประชาชนตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ต้องปฏิบัติในเขตพื้นที่หลายประการ เช่น จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ และทางบก รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การป้องกันและระงับโรคติดต่อ เป็นต้น และยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความสามารถมีศักยภาพที่เพียงพออาจจัดทำภารกิจหน้าที่ในเขตพื้นที่ได้อีกจำนวน 13 ภารกิจ เช่น ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จัดให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น จัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีภารกิจหน้าที่ที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการอีก จำนวน 31 ภารกิจ เช่น การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ การจัดการศึกษา การส่งเสริมกีฬา เป็นต้น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551) การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ ทั้งที่เป็นทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีมากขึ้นและเชื่อมโยงกันเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา ทั้งนี้การเสริมสร้างทุนทางสังคมจะเป็นพื้นฐานหลัก โดยต้องเริ่มจากการพัฒนาคุณภาพคนให้เป็นคนที่มีความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนและระหว่างชุมชนและเป็นพลังของการพัฒนาประเทศ

ในการพัฒนาซึ่งชุมชนเกิดจากการรวมตัวของผู้คนทั้งในชนบทและในเมืองในหมู่บ้าน และระหว่างหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ในอาชีพหนึ่งหรือในความสนใจร่วมกันของคนหลาย อาชีพจากหลายแห่งหลายพื้นที่การรวมตัวกันดังกล่าวมีทั้งที่เป็นมูลนิธิ เป็นสหกรณ์ สมาคม หรือรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ได้จดทะเบียน รวมกันเป็นกลุ่มอาชีพ เป็นชมรม มีกติกาหลักการและกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกัน การเสริมสร้างให้ชุมชนมีการรวมตัวอย่างเข้มแข็งมาร่วมคิดร่วมเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบที่หลากหลายตาม ภูมิสังคมที่เหมาะสม สอดรับกับการดำเนินชีวิตบนฐานทรัพยากร ภูมิปัญญา และวิถีวัฒนธรรมชุมชน ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักความเอื้ออาทร มีความสามัคคี เสียสละ มุ่งมั่นที่จะพัฒนา

ตนเองและผู้อื่น จึงเป็นการอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชนเพื่อมุ่งไปสู่ความสุขที่เกิดจากความสมดุล ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้

จากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีภารกิจอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจำนวนมาก และมีข้อจำกัดในด้านทรัพยากรการบริหาร ดังนั้นในการดำเนินงานภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จะมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีความโปร่งใส เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่น ตอบสนองตรงต่อความต้องการประชาชนเพียงใดนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือทิศทางในการพัฒนาท้องถิ่นให้ชัดเจน มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดแผนและวางแผนพัฒนาชุมชน ให้สามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องเชื่อมโยงกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมชุมชน เพิ่มพูนความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทางสังคมระหว่างผู้คนที่ภายในและภายนอกชุมชน ทั้งนี้ การรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งของคนในชุมชน นอกจากจะสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ยากและสลับซับซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความยากจนที่มีความเป็นองค์รวมเกี่ยวพันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองการปกครอง ซึ่งต้องอาศัยชุมชนที่เข้มแข็งเป็นเสาหลักในการร่วมมือร่วมใจดำเนินการให้หลุดพ้นจากความยากจนตลอดไปแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาบรรลุจุดมุ่งหมายและเป้าหมาย สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และสร้างความเข้มแข็งให้กับได้อย่างแท้จริง และยังช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนาอนาคตของชุมชนได้อีกด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงเป็นหลักการดำเนินงานสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2551)

อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร มีองค์การบริหารส่วนตำบลรวมจำนวน 10 แห่ง ซึ่งได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแซะ องค์การบริหารส่วนตำบลนากระตาม องค์การบริหารส่วนตำบลคูริง องค์การบริหารส่วนตำบลหินแก้ว องค์การบริหารส่วนตำบลรั้ว องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม องค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง องค์การบริหารส่วนตำบลหงส์เจริญ องค์การบริหารส่วนตำบลสลุย และองค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์ (สำนักงานจังหวัดชุมพร, 2550) เป็นองค์การ ที่จัดตั้งขึ้นตามเจตนารมณ์การกระจายอำนาจการปกครองของรัฐบาล และมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งที่สำคัญเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ซึ่งการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านมายังพบปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้าง

ชุมชนให้เข้มแข็ง เนื่องจากบุคลากรขององค์กรยังขาดประสบการณ์ ปัญหาจากผู้นำชุมชนรุ่นเก่า หวังอำนาจ เกรงกลัวการสูญเสียบทบาทของตนจะน้อยลง ไม่ยอมให้ความร่วมมือและไม่ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้งศักยภาพขององค์กรบริหารส่วนตำบลไม่สามารถระดมคนเข้าร่วมกิจกรรมได้ตามที่กำหนด และปัญหาจากประชาชนที่ได้รับการบริการหรือการช่วยเหลือจากองค์กรบางชุมชนก็ไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ความต้องการของชุมชน เพราะถือว่าไม่เคยได้รับประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบลและหมกมุ่นแต่เรื่องในชีวิตประจำและการทำมาหากิน (อรุณี คำหอม, 2554)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวและจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัย ในฐานะที่เป็นพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติงานวิเคราะห์นโยบายและแผนมีหน้าที่ความรับผิดชอบรวบรวมโครงการที่เป็นความต้องการของประชาชนมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์หาแนวทาง แก้ไขปัญหาความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ว่ามีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน ให้สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองตรงกับความต้องการของประชาชน อันจะทำให้ ประชาชนได้รับผลประโยชน์ จากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงาน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับปานกลาง
2. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ การดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร โดยกำหนด ขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาและบูรณาการนำกรอบหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร นำไปสู่การปฏิบัติ
- 1.2 ผู้วิจัยได้ทำศึกษาการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ตามแนวคิดของ ทวีศักดิ์ นพเกษร (2541 อ้างถึงใน เหมภักดิ์ เย็นเปี่ยม, 2552) ซึ่งได้แก่ การดำเนินงานภายใต้อุดมการณ์ และวิสัยทัศน์ร่วม การดำเนินงานมีการจัดองค์กรและการบริการจัดการ การดำเนินการมีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง การดำเนินงานโดยมีทุน การดำเนินงานมีเครือข่ายความร่วมมือ การดำเนินงานให้เกิดสิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง และการดำเนินงานให้เกิดการยอมรับจากสังคมภายนอก

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษารั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

- 2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสภาพการสมรส
- 2.1.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ปัจจัยด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม ตามการประยุกต์ใช้ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

2.2 ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ได้แก่ การดำเนินงานภายใต้อุดมการณ์และวิสัยทัศน์ร่วม การดำเนินงานมีการจัดองค์กรและการบริการจัดการ การดำเนินการมีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง การดำเนินงานโดยมีทุนการดำเนินงานมีเครือข่ายความร่วมมือ การดำเนินงานให้เกิดสิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง และการดำเนินงานให้เกิดการยอมรับจากสังคมภายนอก

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 ประชากรประเภทกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีหน้าที่และบทบาทด้านการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน

3.2 ประชากรประเภทกลุ่มบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร จำนวน 10 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแซะ องค์การบริหารส่วนตำบลนากระตาม องค์การบริหารส่วนตำบลคูริง องค์การบริหารส่วนตำบลหินแก้ว องค์การบริหารส่วนตำบลรับร้อ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม องค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง องค์การบริหารส่วนตำบลหงส์เจริญ องค์การบริหารส่วนตำบลสลุย และองค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์ ได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 20 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน พนักงานส่วนตำบล จำนวน 96 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 16 คน พนักงานจ้างภารกิจ จำนวน 117 คน และพนักงานจ้างทั่วไป จำนวน 51 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 320 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชุมพร, 2555)

3.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้จากการพิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามการกำหนดขนาดตัวอย่างของสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551) โดยผลการคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้จากสูตรดังนี้ ประเภทกลุ่มบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร จำนวน 10 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 178 คน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร จำนวน 10 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแซะ องค์การบริหารส่วนตำบลนากระตาม องค์การบริหารส่วนตำบลคูริง องค์การบริหารส่วนตำบลหินแก้ว องค์การบริหารส่วนตำบลรับร้อ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม องค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง องค์การบริหารส่วนตำบลหงส์เจริญ องค์การบริหารส่วนตำบลสลุย และองค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่าง เดือนพฤษภาคมถึง เดือนตุลาคม 2555 รวมจำนวน 6 เดือน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแซะ องค์การบริหารส่วนตำบลนากระตาม องค์การบริหารส่วนตำบลคูริง องค์การบริหารส่วนตำบลหินแก้ว องค์การบริหารส่วนตำบลรับร้อ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม องค์การบริหารส่วนตำบลสองพี่น้อง องค์การบริหารส่วนตำบลหงส์เจริญ องค์การบริหารส่วนตำบลสลุย และองค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์

การดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วย การดำเนินงานใน 7 ประการ ได้แก่

1. **การดำเนินงานภายใต้อุดมการณ์และวิสัยทัศน์ร่วม** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินงานโดยมีรากฐานทางวัฒนธรรมอันเป็นทุนทางสังคมดั้งเดิมของชุมชนและอุดมการณ์ร่วม การมีความเอื้อเพื่อ เผื่อแผ่ทั้งตนเองผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเกิดอำนาจที่เป็นอำนาจสาธารณะเป็นของคนและเป็นของชุมชน

2. **การดำเนินงานมีการจัดองค์กรและการบริหารจัดการ** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีการความเข้มแข็งของชุมชนส่วนหนึ่ง ซึ่งสะท้อนภาพโดยความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ซึ่งประเด็นสำคัญของความเข้มแข็ง ได้แก่ การจัดองค์กรที่ก่อให้เกิดกิจกรรมและความร่วมมือ มีการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดี และกระบวนการแผนมีประสิทธิภาพ

3. **การดำเนินงานการมีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินงานเพื่อให้ชุมชนเป็นภาพของความมีชีวิตชีวาของชุมชน มีความสามารถให้เข้าร่วมอย่างหลากหลายมากขึ้นทั้งกิจกรรม กลุ่มคนและองค์กร นอกจากนี้ยังแสดงถึงการสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือกิจกรรมใหม่ที่เกิดขึ้นในชุมชน

4. **การดำเนินงานโดยมีทุน** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินงานโดยมีทุนที่เป็นทั้งทุน ได้แก่ ทุนในเชิงกายภาพ คือ ทุนที่เป็นตัวเงิน และทุนที่เป็นตัวเงิน

5. **การดำเนินงานมีเครือข่ายความร่วมมือ** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยมีเครือข่ายความร่วมมือที่เกิดขึ้นทั้งในและภายนอกชุมชน

6. **การดำเนินงานให้เกิดสิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจที่เกิดขึ้นจากความเป็นชุมชน เป็นอำนาจสาธารณะที่ก่อให้เกิดสิทธิตามมา ได้แก่ สิทธิในการจัดการทรัพยากร ท้องถิ่น สิทธิในการกำหนดยุทธศาสตร์และกระจายผลประโยชน์ทางการพัฒนาอย่างเป็นธรรมแก่ประชาชนคนในชุมชน และอำนาจสาธารณะ

7. การดำเนินงานให้เกิดการยอมรับจากสังคมภายนอก หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีสถานภาพหรือศักยภาพของชุมชนจนเป็นที่ยอมรับจากภายนอก และสิ่งนี้จะเป็นแรงผลักดันให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในขีดความสามารถและศักยภาพของชุมชนมากขึ้นและบอกได้ว่าประชาคมหรือความเป็นชุมชนที่มีสำนึกแห่งการพัฒนาเพื่อส่วนรวม คือคำตอบของการพัฒนาความเป็นชุมชนเหล่านี้ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดเทคโนโลยีซึ่งกันและกันเป็นเครือข่ายทางสังคมหรือการพัฒนาในระดับภาคมากขึ้น

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านความพอประมาณ** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การพึ่งพาตนเองและการมีชีวิตที่เรียบง่าย

2. **ด้านความมีเหตุผล** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาถึง การสะสมความรู้และประสบการณ์ความสามารถในการวิเคราะห์ การรู้จักตนเอง การมองการณ์ไกล ตลอดจนมีเมตตาเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

3. **ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีคุณลักษณะการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความสามารถในการพึ่งตนเองและมีความพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือระดับของความพอประมาณต้องครอบคลุมมิติการจัดการความเสี่ยงเชิงพลวัต จึงจะนับได้ว่าเป็นความพอเพียงที่สมบูรณ์

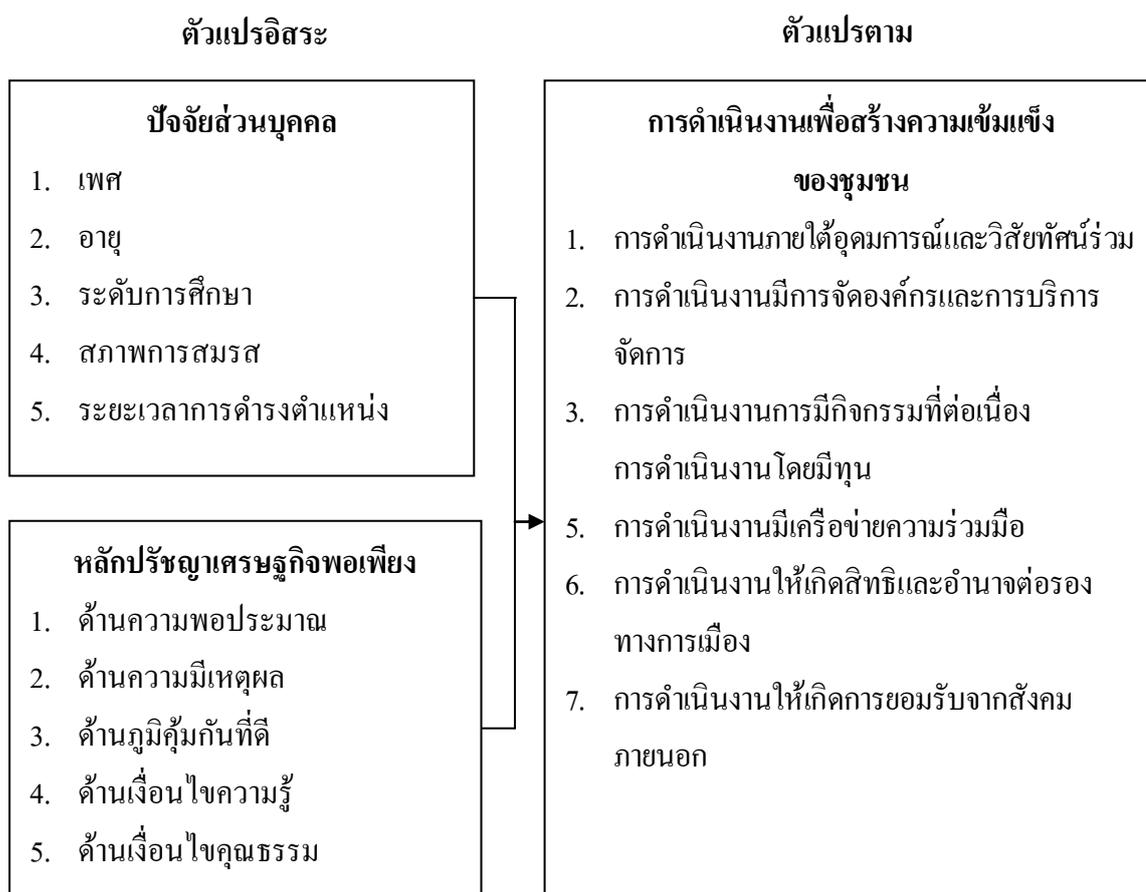
4. **ด้านเงื่อนไขความรู้** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีเงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ ซึ่งความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

5. **ด้านเงื่อนไขคุณธรรม** หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีเงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยเงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทนมีความเพียรและใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยได้ศึกษาและบูรณาการนำกรอบตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 5 ด้าน เป็นตัวแปรอิสระและได้นำกรอบตามแนวคิดซึ่งนำมาจากแนวคิดของทวิศักดิ์ นพเกษตร (2541) อ้างถึงใน เขมภัทท์ เย็นเปี่ยม, 2552) ในเรื่อง การดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจำนวน 7 ด้าน มาสังเคราะห์ใช้เป็นแนวทางของการศึกษาดังภาพประกอบที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้

1. ทำให้ทราบการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
2. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
3. ช่วยให้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร